

Sygn. akt I Ns 1316/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2017r.

Sąd Rejonowy w Słupsku, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR R.-Natalia Wójtowicz

Protokolant: K. Ż.

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2017r. w Słupsku na rozprawie sprawy

z wniosku **E. S.**

z udziałem **D. G.**

o stwierdzenie nabycia spadku po J. M.

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po J. M., zmarłym w dniu 18 lutego 2016 roku w S., ostatnio stale zamieszkałym w S. na podstawie ustawy nabyły córki: D. G. (c. J. i H.) oraz E. S. (c. J. i H.) po 1/2 każda z nich z dobrodziejstwem inwentarza;
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;
3. oddała wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu związanych z wynagrodzeniem profesjonalnego pełnomocnika.

sygn. akt I Ns 1316/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. S. – reprezentowana przez fachowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego - wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po J. M., zmarłym w dniu 18 lutego 2016 r. na podstawie ustawy na rzecz jego córek, tj. D. G. i E. S. po 1/2 części, a także o zasądzenie od uczestniczki postępowania D. G. na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nadto wskazała, że w skład spadku po zmarłym nie wchodzi gospodarstwo rolne. Poza tym ani ona, ani uczestniczka postępowania D. G. nie składały oświadczeń o przyjęciu spadku lub o jego odrzuceniu i nie zrzekały się dziedziczenia po zmarłym.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania D. G. wniosła o wydanie orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym J. M. na podstawie testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego z dnia 05.10.2010 r. Zaznaczyła również, że w dniu 07.11.2012 r. doszło do zniesienia współwłasności nieruchomości wchodzącej w skład majątku spadkowego w formie aktu notarialnego i zaooponowała wnioskowi o obciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. zmarł w dniu 18 lutego 2016 r. w S.. Ostatnio stale przed śmiercią mieszkał w S.. W chwili zgonu był wdowcem. W ciągu swojego życia zawierał jeden związek małżeński z H. M..

dowód: odpis skrócony aktu zgonu J. M. k. 4, zapewnienie spadkowe złożone przez wnioskodawczynię - k. 31.

J. M. miał dwie córki: E. S. urodzoną w dniu (...) i D. G. urodzoną w dniu (...)

J. M. nie miał żadnych innych dzieci, w tym pozamałżeńskich, ani przysposobionych.

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa D. M. z K. G., odpis skrócony aktu małżeństwa E. M. z K. S. – koperta k. 5 akt, zapewnienie złożone przez wnioskodawcę na rozprawie – k. 32.

J. M. nie zawierał umów o zrzeczenie się dziedziczenia spadku po nim. Nikt nie został uznany za niegodnego dziedziczenia po J. M.. Nie był uzyskiwany akt poświadczenia dziedziczenia po spadkodawcy. Nie były składane oświadczenia spadkowe w przedmiocie nabycia bądź odrzucenia spadku po J. M..

dowód: zapewnienie złożone przez wnioskodawczynię na rozprawie – k. 32.

J. M. w dniu 05.10.2010 r. sporządził przed notariuszem w S. P. G. akt notarialny zatytułowany (...), w którym oświadczył, że zapisuje swojej córce D. G. udział wynoszący 1/2 części w stanowiącym odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnym numer (...), położonym w S. przy ul. (...), w budynku nr (...) wraz z wyposażeniem, a córce E. S., udział wynoszący 1/2 części w nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), o obszarze 21 m², oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), zabudowanej garażem, a na wypadek gdyby E. S. nie chciała lub nie mogła być zapisobiercą, przysługującą jej udział wynoszący 1/2 w nieruchomości, zapisał swojej wnuczce A. B.

dowód; akt notarialny Rep A nr (...) – k. koperta k. 17.

Sąd zważył, co następuje:

Z treści art. 924 k.c. wynika, że spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś art. 925 k.c. stanowi, że spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. **Zgodnie z art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).**

Przekładając wskazane wyżej podstawy prawne na stan faktyczny niniejszej sprawy wskazać należy, że dziedziczenie ustawowe ma charakter subsydiarny, znajduje zastosowanie wtedy, gdy nie powołano spadkobiercy testamentowego albo powołany spadkobierca nie może lub nie chce dziedziczyć. Mianowicie, jeżeli spadkodawca nie pozostawił testamentu, to dopiero wówczas przepisy kodeksu cywilnego stanowią w swej treści kto i z jakim udziałem dziedziczy spadek po osobie zmarłej. Natomiast, jeżeli spadkodawca pozostawił testament, rzeczą Sądu prowadzącego postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jest ocena ważności testamentu wobec treści przepisów kodeksu cywilnego, w tym ustalenie czy testament ten zawiera powołanie spadkobiercy/ów. W niniejszej sprawie pomimo sporządzenia testamentu, J. M. nie powołał swego spadkobiercy, a jedynie w testamencie- co jest dopuszczalne- zawarł wyłącznie zapis windykacyjny. W tym więc przypadku⁷ w związku z brakiem wskazania przez testatora swego następcy testamentowego sąd oprowadzi postępowanie o ustalenie spadkobiercy/ów na podstawie ustawy.

Stosownie do treści art. 981¹§ 1 kc w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny). Zapis windykacyjny został skonstruowany jako instytucja alternatywna w stosunku do dziedziczenia. Ustanowienie w testamencie spadkobierców nie pozwala spadkodawcy na przesądzenie o tym, jakie konkretnie przedmioty przypadną poszczególnym spadkobiercom, może on jedynie określić wielkość korzyści przypadających spadkobiercom ze spadku (wielkość udziału w całym spadku). Zapis windykacyjny natomiast pozwala testatorowi na uczynienie ściśle określonych przysporzeń na rzecz wskazanych osób, a więc następstwo prawne po osobie zmarłej zostaje ukształtowane zgodnie z wolą testatora. Zapisobierca windykacyjny otrzyma zawsze i wyłącznie przedmiot wskazany

w testamencie. Tym samym instytucja zapisu windykacyjnego daje osobie fizycznej możliwość decydowania, po jej śmierci, o losach poszczególnych przedmiotów spadkowych (M. Pazdan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, s. 1153). Należy również zaznaczyć, że wymogi ważnego ustanowienia zapisu windykacyjnego są dwojakie. Pierwszym z nich jest umieszczenie go w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego, drugim – uczynienie przedmiotem zapisu windykacyjnego przedmiotu wskazanego w art. 981¹ § 2 k.c. W tym miejscu należy wskazać uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 46/12, OSNC 2013/3/29, Biul. SN 2012/7/9, LEX 1211870, w której jednoznacznie stwierdzono, iż zapisem windykacyjnym mogą być objęte przedmioty majątkowe wymienione w art. 981¹ § 2 k.c. należące do majątku wspólnego małżonków pozostających w ustroju wspólności ustawowej.

Dokonując zatem oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd zważył, że spadkodawca pozostawił testament notarialny, jednak obejmuje on wyłącznie zapis windykacyjny. Treść aktu notarialnego Rep. A nr (...) z dnia 05.10.2010 r. nie nasuwa wątpliwości co do rzeczywistej woli spadkodawcy dokonania zapisu na rzecz wymienionych w nim uczestniczek postępowania. Z aktu notarialnego jednoznacznie wynika, że jego wolą było uczynienie zapisu windykacyjnego zgodnie z art. 981¹ k.c., nie zaś powołanie spadkobierców testamentowych, o czym świadczą zawarte w nim (§ 1) sformułowana „zapisuje swojej córce”, „nie chciała lub nie mogła być zapisobiercą”. W związku z powyższym, do dziedziczenia po J. M. dochodzą spadkobiercy ustawowi.

Zgodnie zatem z treścią art. 931 k.c. **w pierwszej kolejności do spadku powołane są z ustawy dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek**; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta części (§ 1).

Natomiast z treści art. 1015 k.c. wynika, że oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, w przypadku zaś braku oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie uważa się, że doszło do przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

W dacie śmierci J. M. jego żona H. M. już nie żyła, a zatem spadkobiercami ustawowymi pozostawały córki: E. S. i D. G.. Wobec faktu, że żadna z nich nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku, bądź o przyjęciu spadku wprost, zgodnie z dyspozycją art. 931 § 1 k.c. dziedziczyły one spadek po zmarłym J. M. po 1/2 części każda z nich z dobrodziejstwem inwentarza, o czym orzeczono w punkcie I postanowienia. Sąd w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku nie wskazuje kto jest zapisobiercą, w jakiej części i jakich przedmiotów, albowiem postępowanie spadkowe temu nie służy. Wyłącznym celem tego postępowania jest ustalenie osób powołanych do spadku i ustalenie podstawy ich powołania do dziedziczenia (testament czy ustawa). Skoro dziedzicze testamentowi nie zostali wskazani, to sąd stwierdza nabycie spadku na podstawie ustawy. Nie bada przy tym w niniejszym postępowaniu czy po wykonaniu zapisów w majątku spadkowym pozostały jeszcze jakiegokolwiek przedmioty wchodzące w skład spadku.

W punkcie drugim postanowienia orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stwierdzając, że zainteresowani we własnym zakresie ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie, konsekwencją czego było oddalenie wniosku E. S. o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu związanych z wynagrodzeniem profesjonalnego pełnomocnika zawarte w pkt. trzecim postanowienia.

SSR R. – Natalia Wójtowicz